

[Chr. Christensen]

et tidspunkt så langt ind gennem klitrækken, at der kun er få meter tilbage. Det er det tidspunkt, vi nu er ved. Det er derfor, man er bange.

Enkelte steder er der, som vi så det under udvalget om offentlige arbejders besigtigelsestur for nylig, kun 10–20 m tilbage, og et enkelt sted så vi endda, at det var under 10 m. Derfor kan enhver ny storm medføre gennembrud – og dermed også katastrofen. Vi skal ikke tegne katastrofestemning, men vi skal ikke være urealistiske med hensyn til det, der sker derude. At dette kan ske, er ikke bare alvorligt for sommerhusejerne eller dem med den faste helårsbeboelse, men sandelig også for de landbrugsområder, der ligger i landet bag klitterne.

Hvad vil der ske, hvis havet bryder igennem og forener sig med nogle af fjordene? Hvad vil der så ske med landbrugsområderne? Det var derfor, befolkningen derude syntes, at nu må der gøres noget for at bevare de sidste rester af vor kyststrækning derude.

Disse forhold gør sig især gældende på strækningen fra Nymindegab til Hanstholm. Længere nordpå afløses klitterne mange steder af lerskrænter, og derfor bliver problemerne af en lidt anden karakter. Men det er nok rimeligt at sige, at man af forholdene, som jeg har beskrevet dem her, kan konstatere, at kystsikring ikke blot er noget, der angår den enkelte lodsejer, men i høj grad har ændret sig til at blive et samfundsanliggende.

Derfor kan vi heller ikke opretholde den hidtil gældende opfattelse, at det er lodsejernes økonomiske ansvar at sikre kysten alene. Bortset fra en strækning på ca. 55 km fra Agger i nord til Ferring i syd, der er under kystinspektoratets ansvar, er de resterende ca. 7.400 km overladt til private kommuner og amtskommuner for godt/befindende. Det er endda sådan, at hvis den enkelte lodsejer vil sikre sin kyst, så skal han have disse foranstaltninger godkendt af kystinspektoratet først.

Derfor må min konklusion være, at kystsikringen i princippet må være et offentligt anliggende, herunder først og fremmest statens. De første hofder, staten betalte, blev da for øvrigt bygget ved Vesterhavet i 1876, fordi rigsdagen indså, at de tyndtbefolkede egne ikke kunne magte opgaven alene.

Nedbrydningen af kysten sker jo også andre steder end ved havet. Det sker, om end i

en anden målestok, også ved fjordkysterne, ikke mindst ved Limfjorden.

I en sådan opgave må naturligt inddrages både lodsejere, kommuner og amtskommuner sammen med staten. Det kan nok gøres nødvendigt, at der er flere instanser om at betale, for det bliver jo efter ministerens opfattelse en dyr affære, helt op til 300–400 mill. kr., hvis vi skulle sikre kysten fra Nymindegab til Skagen på ét år. Det er noget mere end de 31 mill. kr., vi bruger nu – ca. 6 kr. for hver enkelt dansker – til kystsikring.

Men pengene skal jo hentes et sted fra, og selv om ministeren nu var meget kategorisk i sit svar, vover jeg alligevel at spørge: kan der ved rokeringer på ministerens budgetter for offentlige arbejder skaffes midler, eller skal der ekstra bevillinger til, og hvordan med næste års finanslovforslag? Kan ministeren på nuværende tidspunkt sige noget om, hvor meget ministeren skønner der skal til?

En alvorlig opgave ligger også i at finde ud af, hvad der egentlig skal gøres, og hvilke områder af kysten der skal prioriteres højest, når hjælpen skal sættes ind. Skal der bygges hofder? Skal der strandfodres med sand eller store sten? Eller skal der bygges små beton- eller stenøer i strandkanten, der kan bryde strøm og bølger? Alle metoder har deres fordele, om end ret snævert begrænsede. Det så vi jo, da vi var ude at kigge på det. Men de har også alle deres skæve sider.

Det må være op til sagkyndige at træffe denne afgørelse, og der skal måske endda gøres nogle forsøg, inden man finder frem til den rette metode. På grund af de ulige geologiske og strømmæssige forhold skal hver lokalitet måske endda have sin egen specielle metode. Det bliver det ikke lettere eller billigere af, men det kan blive nødvendigt.

Jeg synes, det er godt at vide i denne forbindelse, at der er et tillidsfuldt forhold mellem befolkningen derude langs den jyske vestkyst og kystinspektoratet. Det var opmuntrende at høre næsten alle de steder, vi kom: ja men det har vi helt tillid til at kystinspektoratet klarer på bedste måde.

Jeg vil i forbindelse med det godt spørge ministeren, om man i ministeriet eller i kystinspektoratet også overvejer andre metoder til at sikre kysten, eksempelvis ved anlæggelse af et helt nyt dige. I så tilfælde hvor og hvornår? Det kan i høj grad have interesse for lodsejerne at få dette at vide i god tid, og